

DECIZIE

21 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Maria Ghervas

Judecătorii

Ion Druță, Dumitru Mardari

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Eugeniu Chirița,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Eugeniu Chirița
împotriva Societății cu răspundere limitată „Pandatur” cu privire la repararea
prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 ianuarie 2017, prin care a
fost admis apelul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Pandatur”,
casată hotărârea Judecătoriei Ciocana, municipiul Chișinău din 29 octombrie 2015
în partea pretențiilor admise și emisă în această parte o nouă hotărâre de respingere
a acestor pretenții,

c o n s t a t ă :

La data de 19 mai 2015, Eugeniu Chirița a depus cerere de chemare în
judecată împotriva SRL „Pandatur” cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 16 martie 2015, a
încheiat cu SRL „Pandatur” contractul de servicii turistice nr. 534/A, conform
cărui a procurat pentru perioada 01 mai 2015 – 10 mai 2015 pachetul turistic, care
include transport, cazare și asigurare medicală pentru 3 persoane în Grecia.

Menționează că, la data de 30 aprilie 2015, pârâta l-a informat prin scrisoare
despre imposibilitatea executării contractului.

Susține că, la data de 04 mai 2015, a expediat în adresa pârâtei o cerere, prin
care a solicitat restituirea sumei achitate, iar aceasta, prin cererea de reziliere nr. 1
din 06 mai 2015, a solicitat restituirea actelor eliberate.

Relevă că, la data de 06 mai 2015, a depus la SRL „Pandatur” o reclamație,
prin care a solicitat repararea prejudiciului cauzat prin nerespectarea clauzelor
contractuale, inclusiv a termenului de preavizare de 30 zile, însă prin răspunsul
nr.2 din 06 mai 2015 a fost respinsă.

Afirmă că, la data de 14 mai 2015, pârâta i-a restituit doar o parte din suma
achitată, fără a-i restitui riscul valutar, care, conform contractului, constituie 1%
din sumă, cheltuielile de transport în sumă de 200 lei și penalitatea în mărime de
5% pentru fiecare zi de întârziere de nerambursare a banilor.

Invocă că, conform pct. 8.2 al contractului, clauza privind data călătoriei urma a fi expusă cu 30 de zile înainte de ziua călătoriei.

Mai invocă că pârâta, prin acțiunile sale, i-a cauzat prejudiciu moral.

Solicită încasarea din contul SRL „Pandatur” a sumei de 1500 Euro, cu titlu de prejudiciu moral, a câte 500 Euro pentru fiecare persoană.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul și-a majorat cerințele, solicitând suplimentar încasarea din contul pârâtei a 1% din prețul contractului, cu titlu de risc valutar, a cheltuielilor de transport în sumă de 200 lei, suportate pentru efectuarea cursei Criuleni-Chișinău-Criuleni (100 km) în legătură cu prezentarea repetată la sediul pârâtei pentru rambursarea mijloacelor financiare, precum și a despăgubirii în mărime de 5 671 lei conform pct. 9.6 al contractului.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 29 octombrie 2015 acțiunea a fost admisă parțial și au fost încasate din contul SRL „Pandatur” în beneficiul lui Eugeniu Chirița suma de 1000 Euro, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 5671 lei, cu titlu de despăgubiri pentru întârzierea restituirii valorii serviciului. În rest acțiunea a fost respinsă. A fost încasată de la SRL „Pandatur” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 833,43 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 ianuarie 2017 a fost admis apelul declarat de către SRL „Pandatur”, casată hotărârea primei instanțe în partea pretențiilor admise și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea despăgubirii pentru întârzierea restituirii valorii serviciului au fost respinse.

La data de 03 aprilie 2017 și 07 aprilie 2017, Eugen Chirița a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost interpretată eronat Legea cu privire la protecția consumatorilor și au fost apreciate arbitrar probele.

Menționează că, instanța de apel, la judecarea cauzei, urma să aplice prevederile art. 1136 din Codul civil, deoarece contractul a fost reziliat prin anulare înainte de executare.

Susține că, instanța de apel eronat a concluzionat că, în baza contractului se prestează servicii de transport, iar Eugeniu Chirița nu este consumator în raport cu SRL „Pandatur”, deoarece conform pct. 4 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 09 octombrie 2006 cu privire la practica aplicării legislației despre protecția consumatorilor la judecarea cauzelor civile, sub incidența Legii cu privire la protecția consumatorilor cad și serviciile turistice, mai mult ca atât, prin consumator se înțelege orice persoană fizică care procură servicii.

Afirmă că, instanța de apel eronat a concluzionat și faptul că, SRL „Pandatur” nu a acționat cu vinovăție, însă, în speță, vinovăția acestuia se exprimă prin ignorarea prevederilor pct. 5.2.2, pct. 5.2.3, pct. 8.2, pct. 9.4a, pct. 10.4 și ale pct. 11.1 din contractul de servicii turistice nr. 534/A din 16 martie 2015.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 iunie 2017 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 16 martie 2015, între SRL „Pandatur”, în calitate de prestator și Eugeniu Chirița, în calitate de beneficiar a fost încheiat contractul de servicii turistice nr. 534/A, prin care prestatorul a comercializat beneficiarului produsul turistic, care include transportul, cazarea și asigurarea medicală, pentru 3 persoane, în perioada 01-10 mai 2015, în Grecia.

La data de 30 aprilie 2015, prin scrisoare, SRL „Pandatur” l-a informat pe Eugeniu Chirița despre faptul că, din motive organizatorice, este impusă să modifice considerabil clauzele contractului enunțat și a solicitat să se prezinte la oficiul său pentru a negocia modificările sau a-i restitui suma achitată.

La data 06 mai 2015, Eugeniu Chirița a depus la SRL „Pandatur” cererea nr.1, prin care a solicitat rezilierea contractului de servicii turistice nr. 534/A din 16 martie 2015, precum și o cerere, prin care a solicitat repararea prejudiciului cauzat prin nerespectarea clauzelor contractuale.

Prin răspunsul nr. 02 din 06 mai 2015 SRL „Pandatur” a solicitat lui Eugeniu Chirița să se prezinte, în termen de 3 zile lucrătoare, la sediul companiei, cu buletinul de identitate și bonurile de casă, pentru a-i returna suma de bani indicată în acestea.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 14 mai 2015, SRL „Pandatur” a restituit lui Eugeniu Chirița suma de 5671 lei, fapt confirmat prin dispoziția de plată din 14 mai 2015 (f. d. 37).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Eugeniu Chirița a solicitat încasarea din contul SRL „Pandatur” a 1% din prețul contractului, cu titlu de risc valutar, a cheltuielilor de transport în sumă de 200 lei, suportate pentru efectuarea cursei Criuleni-Chișinău-Criuleni (100 km) în legătură cu prezentarea repetată la sediul pârâtei pentru rambursarea mijloacelor financiare, a despăgubirii în mărime de 5 671 lei conform pct. 9.6 al contractului și a sumei de 1500 Euro, cu titlu de prejudiciu moral, a câte 500 Euro pentru fiecare persoană.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând din contul SRL „Pandatur” în beneficiul lui Eugeniu Chirița suma de 1000 Euro, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 5671 lei, cu titlu de despăgubiri pentru întârzierea restituirii valorii serviciului, în rest respingând acțiunea.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către SRL „Pandatur”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe în partea pretențiilor admise și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a respins pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea despăgubirii pentru întârzierea restituirii valorii serviciului.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, respectiv, nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că contrar prevederilor legale menționate, concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și cu normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Din materialele dosarului rezultă că, Eugeniu Chirița, înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, și-a întemeiat pretențiile pe prevederile Legii nr.105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor.

Instanța de apel, examinând cauza, a concluzionat că, raportul între SRL „Pandatur” și Eugeniu Chirița nu este constituit în temeiul Legii privind protecția consumatorilor, deoarece acesta reprezintă un raport constituit prin intermediul SRL „Pandatur”, care este prestator de servicii turistice, iar Eugeniu Chirița este beneficiar în raporturile de transport și cazare cu SRL „Pandatur”.

La caz, se reține că, prin servicii, care cad sub incidența Legii privind protecția consumatorilor, se înțelege activitatea admisă de lege a persoanelor fizice și juridice, alta decât cea din care rezultă produse, în vederea satisfacerii cerințelor personale (de trai) ale consumatorilor.

În special, Legea în cauză reglementează relațiile ce au ca obiect bunuri sau servicii, care pot apărea inclusiv din contractele privind serviciile turistice.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, instanța de apel eronat a concluzionat că, raportul între SRL „Pandatur” și Eugeniu Chirița nu este constituit în temeiul Legii privind protecția consumatorilor.

Mai mult ca atât, instanța de apel, concluzionând că, în speță nu sunt întrunite elementele esențiale obligatorii pentru survenirea răspunderii delictuale, nu a luat în considerare prevederile pct. 8.2 din contractul de servicii turistice nr.534/A din 16 martie 2015, care reglementează că, modificarea unilaterală a contractului poate fi efectuată în condițiile respectării unui termen de preaviz de 30 zile și doar în condițiile acceptării de către cealaltă parte într-un termen de 15 zile de la primirea înștiințării, precum și prevederile pct. 9.4 din contractul enunțat, care reglementează că, prestatorul nu poartă răspundere dacă anularea contractului a avut loc datorită nerealizării numărului minim de persoane menționate în contract, iar prestatorul a informat beneficiarul, în termen de 15 zile. Or, actele cauzei denotă faptul că, Eugeniu Chirița a fost informat de către SRL „Pandatur” despre modificarea clauzelor contractului enunțat din motive organizatorice la data de 30 aprilie 2015, adică cu o zi înainte de prestarea serviciului.

Ca urmare, în sensul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

În speță, prezintă relevanță și faptul că, folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestuia, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care este diferită de la caz la caz.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Eugeniu Chirița.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 12 ianuarie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Eugeniu Chirița împotriva Societății cu răspundere limitată „Pandatur” cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas

Ion Druță

Dumitru Mardari

Luiza Gafton

Mariana Pitic